Skandinavisk UFO Information

Danmarks UFO Forening



UFO-Mail nr. 229 6. december 2016

Videnskab, pseudovidenskab og science fiction

Af Kim Møller Hansen

... mange fremtrædende skribenter inden for ufomyten begyndte deres karriere i fiktionens verden som science fiction-forfattere, men blev berømte som formidlere af ufohistorier og pseudovidenskab præsenteret som fakta ...

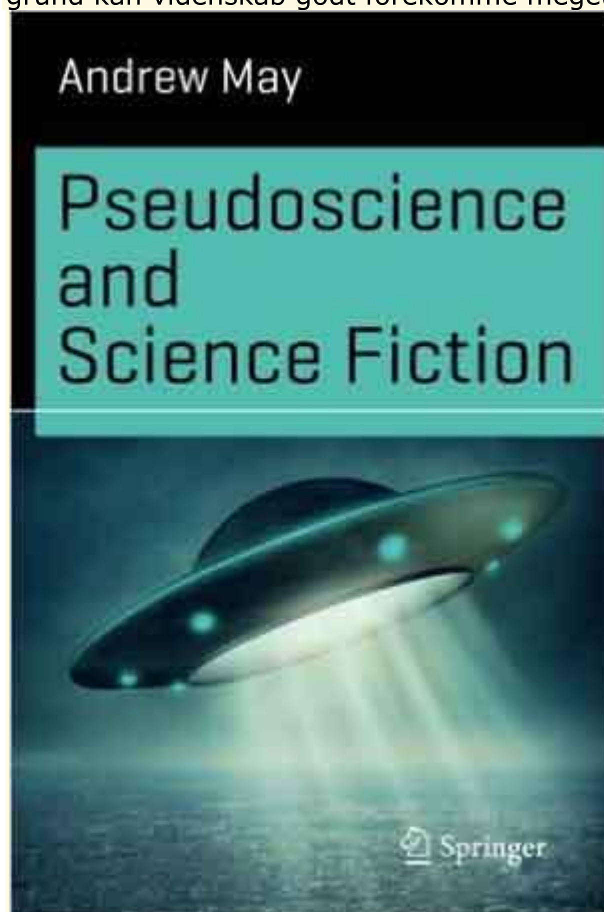
Moderne videnskab er kendetegnet ved metoden, som fører frem til ny viden. Pseudovidenskab er „falsk videnskab" - ikke fordi dens påstande er falske (hvilket de dog ofte er), men fordi de er opstået ved en ikke-videnskabelig fremgangsmåde.

Rigtig videnskab rummer fire trin:

1. Stil et spørgsmål,
2. Formuler er hypotese, der kan besvare spørgsmålet.
3. Analyser hypotesen for at finde dens testbare konsekvenser.
4. Udfør forsøgene, og accepter/ændr/afvis den pågældende hypotese.

Pseudovidenskab bekymrer sig kun om de to første trin. Det drejer sig alene om fremlægge en hypotese - ikke at afprøve dens sandhedsværdi. Pseudovidenskabelige hypoteser/påstande er ofte skruet sådan sammen, at de er umulige at afprøve og kan derfor ikke modbevises. Tilhængere af pseudovidenskab lader sig heller ikke forstyrre af fakta, der peger i en anden retning end deres påstande.

Videnskab og pseudovidenskab kan godt stille de samme spørgsmål, men deres tilgang til dem er vidt forskellige. For videnskabsfolk er målet at komme så tæt på sandheden som muligt, også selv om denne sandhed ikke er særlig tiltrækkende eller nem at forstå. Af denne grund kan videnskab godt forekomme meget kompliceret, kedsommelig og irrelevant for den ikke-videnskabeligt uddannede.



Andrew May: Pseudoscience and Science Fiction, 181 sider, Springer 2017 (i serienScience and Fiction).

Pseudovidenskab er derimod for det meste konstrueret sådan, at den fortæller folk det, de gerne vil høre.

Hvad så med science fiction? Science fiction er ofte inspireret af videnskabelige landvindinger og bruger videnskabelig jargon, men går altid et skridt videre og leger med tanken „hvad nu hvis?". Og så lægger science fiction-forfattere ikke skjul på, at deres historier er fiktion - altså opdigtede.

Her ligger den store forskel på science fiction-forfattere og pseudovidenskabelige forfattere, idet sidstnævnte præsenterer fiktion, som om det var fakta.

Begge grupper ønsker at underholde et publikum, hvilket har ført til en betydelig gensidig inspiration mellem de to discipliner. Science fiction-forfattere trækker ofte på „rigtige" pseudovidenskabelige teorier for at sandsynliggøre deres historier, ligesom pseudovidenskaben kan tage udgangspunkt i science fiction - det symbiotiske forhold mellem ufologi og Hollywood er et godt eksempel på dette.

Den verdensberømte forfatter Dan Brown er et andet eksempel, idet han i sine romaner ofte refererer til pseudovidenskabelige værker, konspirationsteorier eller myter (fx Roswell-myten), som om de var alment accepterede sandheder.

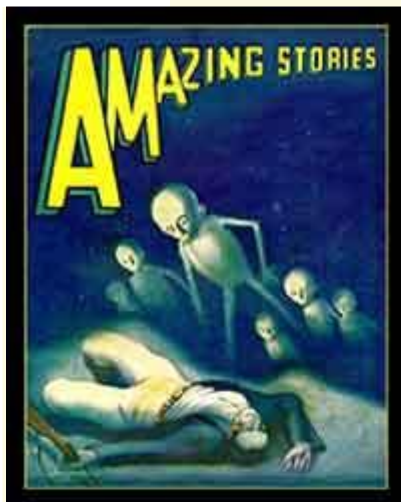
Andrew Mays bog *Pseudoscience and Science Fiction* giver utallige eksempler på sammenhængene mellem science fiction og pseudovidenskab, og han har styr på begge dele. Man fornemmer tydeligt hans store viden om science fiction-genrens historie, og han citerer flittigt fra relevante titler.

Pseudoscience and Science Fiction indeholder følgende kapitler:

- Charles Fort and the Forteans
- Anomalous Phenomena
- High-Tech Paranoia
- Flying Saucers
- Mind Power
- Space Drives and Anti-gravity
- Technology of the Ancients
- Conspiracy Theories

Andrew May har en ph.d. i astrofysik fra Manchester University. Efter en 30 år lang karriere inden for både den statslige og private sektor har Andrew May slået sig ned i det sydvestlige England, hvor han arbejder som freelanceskribent og videnskabelig konsulent. Han beskæftiger sig med vidt forskellige emner, fra populærvidenskabelige bøger om Einstein og Newton til konspirationsteorier, forteana og New Age. Han har altid interesseret sig for science fiction og har skrevet en del til Fortean Times. Andrew May har bl.a. bloggen Retro-Forteana og er forfatter og bidragyder til adskillige bøger.





Forsiden af science fiction-magasinet „Amazing Stories", december 1930, tegnet af Leo Mora. Aliens med store hoveder er ikke nogen moderne opfindelse.

I kapitlet „Flying Saucers" redegør Andrew May for den tætte sammenhæng mellem science fiction og ufomyten og er her helt på linje med de konklusioner, som også kan læses i Project Saucer - Da ufomyten blev skabt (SUFOI 2015). Science fiction-fortællingerne i USA var én af flere væsentlige faktorer, der formede ufomyten.

Det er - som Andrew May også påpeger - værd at huske, at mange fremtrædende skribenter inden for ufomyten (blandt andre George Adamski, Donald E. Keyhoe og Whitley Strieber) begyndte deres karriere i fiktionens verden som science fiction-forfattere, men blev verdensberømte som formidlere af ufohistorier og pseudovidenskab præsenteret som fakta.

Andrew May er en god skribent, og *Pseudoscience and Science Fiction* er letlæst og underholdende med gode illustrationer, relevante og nyttige referencer til hvert af de 8 kapitler og et dejligt kortfattet og brugbart stikordsregister.

Fra raketter til kæmpestore, mørke trekanter



Fartøjerne fra det ydre rum har ændret udseende gennem årene. Selv om der er oplevet fartøjer med alle mulige former og størrelser, er der nogle dominerende former i beskrivelserne farvet af, hvad der har været „oppe i tiden".

Lige efter Anden Verdenskrig blev fartøjerne ofte beskrevet som raketter og torpedoer.

I 1950'erne fortalte observatørerne om fartøjer, der mindede om science fiction-filmenes fantasifulde maskiner og forestillinger om fremtiden, overvejende tallerkenformede og cigarformede.

I slutningen af 1970'erne skete den største ændring i fartøjernes udseende. Mange blev til kæmpestore, mørke trekanter med pulserende lys langs kanten eller i midten - meget lig The Imperial Star Destroyer i George Lucas' Star Wars-film.

Den trekantede form blev endnu mere udbredt efter 1988, hvor USAF løftede sløret for de futuristiske stealth-fly F-117 Nighthawk og B-2 Spirit, og ikke mindst fra 1993, hvor X-Files-serien i mange afsnit markedsførte de mørke, trekantformede fartøjer.

(Kilde: Kim Møller Hansen: Project Saucer - Da ufomyten blev skabt, SUFOI 2015)



Andre bøger om sammenhængen mellem science fiction og ufomyten

- Robbie Graham: *Silver Screen Saucers: Sorting Fact from Fantasy in Hollywood's UFO Movies*, White Crow Books 2015. Forfatterens hjemmeside.
- Aaron John Gulyas: *The Paranormal and the Paranoid. Conspiratorial Science Fiction Television*, Rowman & Littlefield 2015. Forfatterens hjemmeside.
- Kim Møller Hansen: *Project Saucer - Da ufomyten blev skabt*, SUFOI 2015
- Fred Nadis: *The Man From Mars. Ray Palmer's Amazing Pulp Journey*, Jeremy P. Tacher/Penguin 2013. Forfatterens hjemmeside.
- Mark Pilkington: *Screen Memories. An Exploration of the Relationship Between Science Fiction Film and the UFO Mythology*, University of East Anglia 1996. Forfatterens hjemmeside.
- Nick Redfern: *Science Fiction Secrets. From Government Files and the Paranormal*, Anomalist Books 2009. Forfatterens hjemmeside.